

УДК 582.32

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МОХОПОДІБНИХ

Поліщук Л.С.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

Науковий керівник: Гапон С.В. – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології

Кожному хотілося б знати для чого потрібна рослина, де її можна використовувати, яким чином вона з'явилась на землі? Науковці досліджують різні відділи рослин і з'ясовують їхнє значення для людини. Вчені, які займаються вивченням мохів – називаються бріологами і вони знають, що безкорисних рослин на світі взагалі не буває. Сьогодні ми можемо побачити рослину, яка не має значення, але це не означає, що в майбутньому не виявиться її користь. Швидше всього це стосується і мохоподібних. Адже, порівнюючи з квітковими рослинами, мохи не мають широкого застосування.

Метою нашої роботи і є огляд можливостей використання бріофітів в практичній діяльності людини.

Використання цієї групи рослин почалося в далекій давнині. На території Англії була виявлена корзина, пов'язана з стебел *Polytrichum commune* Hedw. Вік знахідки близько 1900 років [2]. Вважається, що це найраніше документоване свідоцтво застосування мохів в господарстві. Безсумнівно, однак, що використання це почалося набагато раніше і не обмежувалося плетінням кошиків [1].

Дуже цінними є сфагнові мохи. Людина раніше навіть не уявляла, яку користь вони можуть мати. У промисловості ця рослина необхідна, адже ці мохи сприяють утворенню торфу. Взагалі всі рослини, які зростають на болотах є торфоутворювачами. Роль торфу приблизно та ж, що у формуванні рослинності болота. Якщо візьмемо до уваги класифікацію боліт, ми зможемо сформулювати уявлення про типи торфу, а це: верхівковий, перехідний і низинний. Кожен із типів сформований завдяки конкретним групам мохоподібних. Найважливіший торфоутворювач у північних і помірних широтах – *Sphagnum fuscum* (Schimp.) N. Klinggr. Торф є не тільки паливо, а допомагає у сільськогосподарській діяльності для підвищення врожаю. Для добрива торф використовують у чистому вигляді[3].

Для сільськогосподарських тварин розроблено підстилку із торфу. Вона характеризується дуже високою вологоємністю, адже мохоподібні активно всмоктують воду. Торф'яна підстилка може поглинути і утримувати води стільки, що її маса перевищить масу повітряно-сухого торфу (в залежності від типу торфу) від 4 до 10 разів, іноді до 30 разів. Також мохи використовуються для утворення карболової і оцтової кислоти, парафіну [1].

Не можна не згадати і про медичне значення мохів. Завдяки торфу вилучаються такі речовини, з яких отримують метиловий та етиловий спирт, а ще він входить до складу активованого вугілля. У медицині він використовується як адсорбент. Відомо, що сфагнум використовувався ще в 19 столітті, під час війни або битв. Сучасна медицина використовує торфотерапію при різних захворюваннях.

Отже, мохи мають велике значення в практичній діяльності людини, а саме в промисловості, медицині, сільському господарстві.

Список використаних джерел:

1. Бардунов Л. В. Древнейшие на суше. Новосибирск: Наука, 1984. 150 с.
2. Остапова В. Г. Лесные болота. М., 1982. 127 с.
3. Хржановский В. Г., Исаин В. Н. Практический курс ботаники. М.: Высшая школа, 1963. 299 с.